

การตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นการแก้ปัญหาปากท้องของคนในชุมชนซึ่งเป็นกระบวนการที่อาศัยการเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดการรวมตัวกันในชุมชนให้มาพูดคุยเรื่องเดียวกัน การตั้งกลุ่มออมทรัพย์ทำให้สมาชิกในชุมชนหันมาคุยกัน พบปะกัน แลกเปลี่ยนทุกข์สุขมากกว่าที่จะพูดจาถึงเรื่องเงินเพียงอย่างเดียว

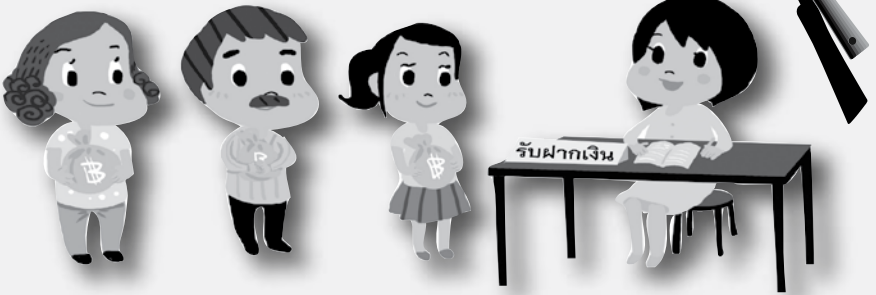

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
 912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
 โทร : 0-2378-8300 โทรสาร : 0-2378-8321

คู่มือการจัดทำโครงการบ้านมั่นคง
 การบริหารจัดการเงินกองทุน

คู่มือการจัดทำโครงการบ้านมั่นคง
การบริหารจัดการเงินกองทุน

คู่มือการจัดทำโครงการข้ามฝั่ง : การบริหารจัดการเงินกองทุน

พิมพ์ครั้งที่ 1

ตุลาคม 2552

จำนวนพิมพ์

เลขมาตรฐานหนังสือ

ผู้จัดพิมพ์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น
เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร 02-378-8300-9
โทรสาร 02-378-8321
www.codi.or.th

รวบรวมและเรียบเรียง

สลิลทิพย์ เชียงทอง
อินทิรา วิทยสมบูรณ์
สมโรจน์ วณิชวัฒน์
โครงการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้
Email : mediaforall.project@gmail.com

ปกและรูปเล่ม

อภิรัฐ วิทยสมบูรณ์
อินทิรา วิทยสมบูรณ์

ภาพประกอบ

ทีชทัศน์ สุวรรณเครือ

พิมพ์ที่

คำนำ

โครงการบ้านมั่นคง เป็นยุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่งของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่มีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนคนจนเมืองทั่วประเทศ สร้างความมั่นคงในการครอบครองที่ดิน พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อม ชุมชนและการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการจัดการของชุมชน การพัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการ ทำให้ชาวชุมชนแออัดได้รับการยอมรับจากสาธารณะ การพัฒนาการบริหารจัดการของชุมชน การทำงานร่วมกันหลายฝ่าย การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนและการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของชุมชน

โครงการบ้านมั่นคงเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2546 เพราะการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยให้แก่คนจนในประเทศไทยยังเป็นเรื่องใหม่ จึงยังไม่เห็นตัวอย่างจากที่ใด ดังนั้นช่วงเริ่มต้นชุมชนนักร้องจึงดำเนินการแบบเรียนไปทำไป ผิดก็แก้กันไป แต่เมื่อเวลาผ่านไปสิ่งที่ทำกลายเป็นบทเรียนและองค์ความรู้สำคัญที่สามารถถ่ายทอดให้แก่ชุมชนใหม่ที่เกิดปัญหาและต้องการแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยด้วยโครงการบ้านมั่นคง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้มอบหมายให้โครงการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ดำเนินโครงการการจัดทำ “คู่มือการจัดทำโครงการบ้านมั่นคง” ประกอบด้วยหนังสือ 5 เล่ม ได้แก่ การจัดองค์กรชุมชนและกลไกเมือง การบริหารจัดการกองทุน การวางผังและการออกแบบ การก่อสร้าง และการจัดการที่ดินซึ่งมีเนื้อหาการจัด

การที่ดินทำกินในพื้นที่ชนบทและการจัดการที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เนื้อหาที่ปรากฏในคู่มือทั้ง 5 เล่มนี้เกิดจากการทบทวนและสังเคราะห์ข้อมูล สื่อสิ่งพิมพ์ของสถาบันฯ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาดังกล่าวและจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อดึงประเด็นสำคัญที่เกิดจากประสบการณ์การทำงานของแกนนำชุมชนบ้านมั่นคงและเจ้าหน้าที่นำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบเพื่อให้พี่น้องได้ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการที่อยู่อาศัย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และโครงการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือทั้ง 5 เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ เป็นเครื่องนำทางให้พี่น้องได้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลต่อไป

โครงการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้
ภายใต้การสนับสนุนของ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
ตุลาคม 2552

สารบัญ

7

คนจนเมืองกับบ้านมั่นคง

13

ความรู้เบื้องต้นเรื่องกองทุนออมทรัพย์

19

การบริหารจัดการกองทุน

61

กองทุนเมือง/ กองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย/
กองทุนสำรอง

65

ข้อควรรู้/ เคล็ดลับ

72

อ้างอิง

คณาเมือง กับบ้านมั่นคง

“คนจนเมือง” กับบ้านมั่นคง

“คนจนเมือง” คือ กลุ่มคนที่มีรายได้น้อย และขาดโอกาสในการเข้าถึงและครอบครองปัจจัยการผลิต ขาดอำนาจในการต่อรอง คือ กลุ่มคนหนุ่มคนสาวและวัยกลางคนที่เดินทางจากบ้านเข้าสู่เมือง เพื่อหางานทำในเขตเมือง บางคนย้ายเข้าเมืองชั่วคราวยามหมดฤดูทำนา บางคนย้ายเข้าเมืองถาวร ปลูกสร้างบ้านเรือนมีครบครัน ดังนั้นเรื่องราววิถีชีวิตของคนเล็กในเมืองใหญ่จึงเต็มไปด้วยการต่อสู้ การพึ่งพาตนเอง รวมทั้งการพึ่งพากันและกันในหมู่เพื่อนบ้าน เครือญาติ

ทั้งนี้ สำหรับคนเล็กในเมืองใหญ่แล้วพวกเขาเองก็มีความคิดฝันที่อยากจะมีบ้านของตนเอง อยากมีอาชีพ มีงานที่มั่นคงเช่นกัน

หากแต่..ด้วยวิถีชีวิตที่ไม่เคยมั่นคง อาชีพ รายได้ที่ไม่แน่นอน บ้านเรือนอยู่อาศัยที่ไม่รู้จะต้องย้ายออกวันไหน ความไม่มั่นคงในชีวิต กลายเป็นโจทย์ปัญหาสำคัญสำหรับคนเล็กในเมืองใหญ่...

“ทำอย่างไรเราจึงจะมีบ้านเป็นของตัวเอง และทำอย่างไรที่เราจะอยู่ได้อย่างพึ่งพาตนเอง และมั่นคง”

“โครงการบ้านมั่นคง” เป็นโครงการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนคนจนเมืองทั่วประเทศภายใต้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่เริ่มดำเนินการในปี 2546 จำนวน 10 ชุมชน นำร่อง และยังคงดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยดำเนินการไปแล้วจำนวน 702 โครงการ 1,251 ชุมชน ในพื้นที่เมือง 237 เมือง มีครัวเรือนผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัยเข้าร่วมโครงการจำนวน 76,792 ครัวเรือน โครงการได้รับการอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการไปจนถึงปี 2554 จำนวนเป้าหมายประมาณ 200,000 ครัวเรือน

โครงการบ้านมั่นคงมีเป้าหมาย คือ การแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัยของคนจนเมือง สร้างความมั่นคงในการครอบครองที่ดิน พัฒนาสาธารณูปโภค/สิ่งแวดล้อมชุมชนและการพัฒนาที่อยู่อาศัยสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการจ่ายของชุมชน การพัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการ ทำให้ชาวชุมชนแออัดได้รับการยอมรับจากสาธารณะ ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดการจัดระบบข้อมูล/แผนการพัฒนาชุมชนแออัด การพัฒนาการบริหารจัดการของชุมชน การทำงานร่วมกันหลายฝ่าย การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนและการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของชุมชน

กระบวนการสำคัญของบ้านมั่นคง

มุ่งเน้นให้ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมสำคัญในการคิด ตัดสินใจ ลงมือทำอย่างครบกระบวนการซึ่งประกอบด้วย

การรวมกลุ่มกันเพื่อจัดการปัญหา ระดมคน ก่อเกิดองค์กรชุมชน เกิดการขับเคลื่อนในรูปแบบ และพัฒนายกระดับเป็นขบวนการระดับประเทศ : การจัดการองค์กรชุมชนแออัด และการขับเคลื่อนงานกลไกเมือง และ สอช.

ระดมทุน ระดมใจจัดการร่วมในนามกลุ่มออมทรัพย์ บริหารจัดการกลุ่ม บริหารจัดการทุนจนสามารถดำเนินการจัดทำโครงการบ้านมั่นคงได้ : การจัดการกองทุน กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์เคหสถานและกองทุนรวมคนจนเมือง

ดำเนินการจัดหาที่ดิน ทั้งในลักษณะการเจรจาเช่าและจัดซื้อที่ดิน โดยสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของชุมชน : การจัดการที่ดิน

กำหนดรูปแบบผังชุมชน แบบแปลนบ้าน จัดสรรการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเท่าเทียม เป็นธรรมและมีส่วนร่วม : การทำงานของสถาปนิกกับชุมชน (การวางผังและการออกแบบ)

ก่อสร้าง จัดเตรียมวัสดุ จัดหาช่าง การติดตามตรวจสอบ การก่อสร้าง รวมทั้งการจัดการงบประมาณ : การจัดการก่อสร้าง และกระบวนการช่างชุมชน

ในการดำเนินงานระดับชุมชนนี้ กระบวนการข้างต้นเป็นเพียงกรอบและแนวทางในการดำเนินการ หากแต่สาระ รายละเอียดหรือเทคนิควิธีการอื่นๆ นั้น ผู้อยู่อาศัยในแต่ละชุมชนสามารถกำหนดออกแบบและจัดการเลือกสรร ปรับใช้ได้ตามเงื่อนไขบริบทของพื้นที่ โดยมีการหนุนเสริมจากท้องถิ่น และหน่วยงานพัฒนาในท้องถิ่น

นอกจากนี้ โครงการบ้านมั่นคงยังมีแนวทางสำคัญที่มุ่งหวังให้องค์กรชุมชน รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละเมืองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลของเมือง เพื่อนำไปสู่การวางแผน รวมถึงการจัดการเพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชน รวมทั้งที่อยู่อาศัยของคนจนทั่วไปในแต่ละเมือง และเกิดกระบวนการทำงานที่มีกลไกการทำงานเชื่อมโยงจากเรื่องที่อยู่อาศัยไปสู่วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการจัดการบูรณาการชีวิตรอบด้าน ทุกมิติ อันเป็นแนวทางของการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่นั่นเอง

หลักการสำคัญบ้านมั่นคง

- 📌 แก้ปัญหาชุมชนแออัดที่มีอยู่เดิม
- 📌 ทำให้เกิดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
- 📌 เกิดการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและสิทธิพื้นฐาน
- 📌 เกิดการปรับปรุงพัฒนาและก่อสร้างที่อยู่ให้เกิดความมั่นคง

/ สวยงาม

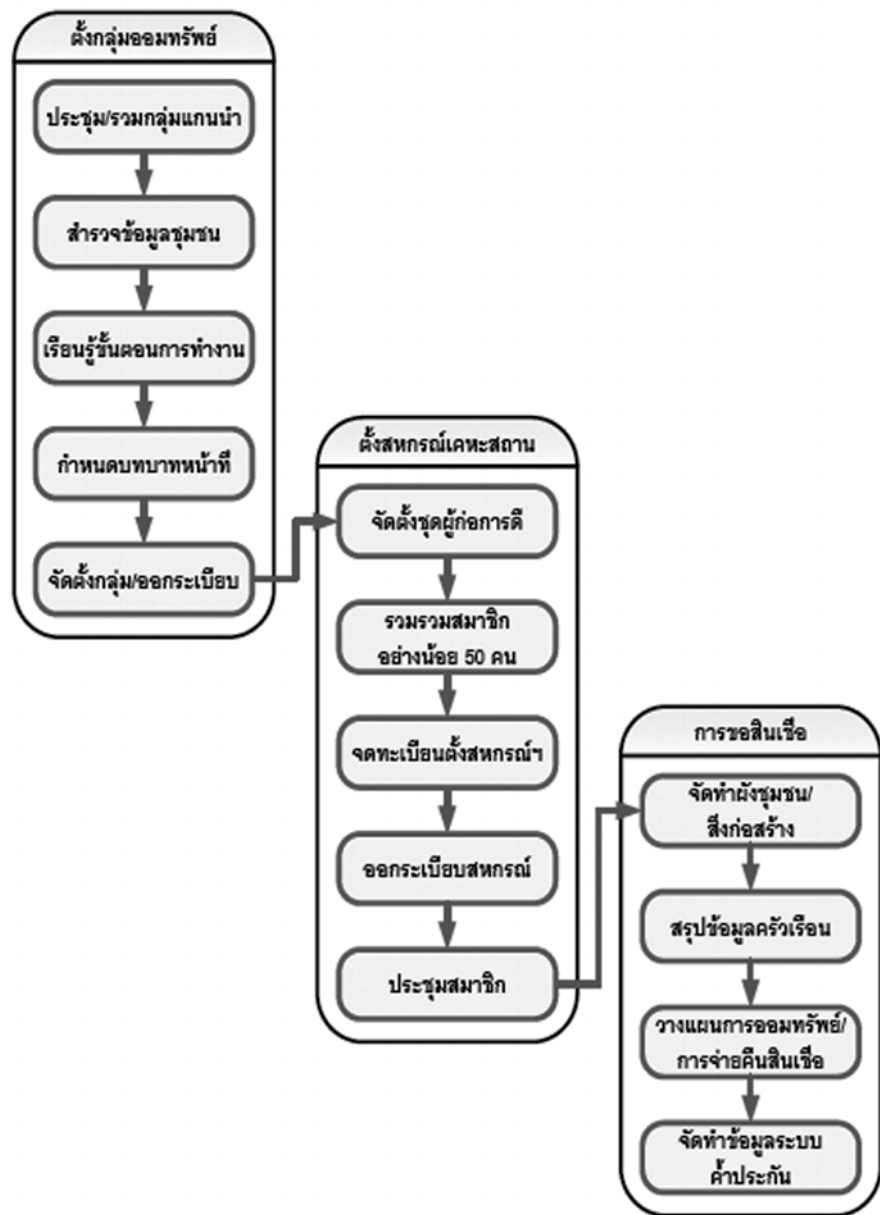
- 📌 ให้มีการเชื่อมโยงกับการพัฒนาความมั่นคงด้านกายภาพ
- 📌 องค์กรผู้อยู่อาศัยในชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาในท้องถิ่น
- 📌 เกิดการทำแผนพัฒนาชุมชนและที่อยู่อาศัยอย่างเป็นองค์รวมขึ้นในแต่ละเมือง และเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ
- 📌 องค์กรส่วนกลางมีหน้าที่ช่วยเหลือ สนับสนุนให้กับองค์กรชุมชนและกลไกร่วมใน ท้องถิ่น โดยการกระจายงบประมาณให้จัดการกันเอง

กล่าวได้ว่า ช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา หลายชุมชนผ่านการต่อสู้มาอย่างโชกโชนเพื่อที่จะมีบ้าน ผ่านทั้งสุข ทุกข์ น้ำตา จนมีบ้านได้แล้ว กระบวนการจัดการชุมชนโครงการบ้านมั่นคงก่อเกิดขึ้นจากบทเรียน ประสบการณ์นั้น เป็นเรื่องราว แนวทาง หนทางของคน ที่อยากจะมีบ้านของตนเอง บ้านที่มั่นคง ..มีชีวิตที่มั่นคง และได้รับการยอมรับจากสังคม

ขณะที่ ณ วันนี้ ยังมีอีกหลายชุมชนที่กำลังประสบปัญหา เรื่องที่อยู่อาศัยที่กำลังคล้ำทึบคล้ำทาง อยากริเริ่มที่จะแก้ไขปัญหาด้วยชุมชนตนเอง ยังมีพี่น้ององค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน แออดอีกหลายแห่ง ที่ต้องการที่จะมีสิทธิในการจัดการแก้ไขปัญหาด้วยเรื่องที่อยู่อาศัยของตนเองโดยกระบวนการชุมชน

...บ้านมั่นคงคือคำตอบนั้น!!

การจัดการกองทุน

{ ความรู้เบื้องต้น }

เรื่องกองทุนออมทรัพย์

กลุ่มออมทรัพย์คืออะไร

กลุ่มออมทรัพย์ คือ การที่สมาชิกในชุมชนนำเงินมารวมกันเป็นทุนในรูปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ความจำเป็นในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เกิดจาก การมีรายได้น้อย การออมน้อย เงินทุนน้อย การผลิตต่ำ รายได้ไม่พอจ่าย มีหนี้สิน นอกจากนี้การตั้งกลุ่มออมทรัพย์ยังเกิดการระดมความคิดเห็น ประสบการณ์ของสมาชิกในชุมชนมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อหาทางออกของปัญหาร่วมกัน “มีปัญหาชีวิต จึงคิดตั้งกลุ่ม” เป็นเหตุสำคัญประการแรกที่ผลักดันให้สมาชิกในชุมชนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น

เงินทุนกลุ่มออมทรัพย์ได้มาจากไหน

ทุนภายใน	ทุนภายนอก
1. เงินสะสมออมทรัพย์/เงินสะสมสะสมใจใคร่	1. เงินอุดหนุนจากหน่วยงานราชการ องค์กรท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นๆ
2. เงินค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม	2. เงินบริจาคจากองค์กรเอกชน
3. เงินรับฝากจากสมาชิก	3. รายได้อื่นๆ ที่สมาชิกบริจาคหรือจัดหา

1. ความซื่อสัตย์
2. ความเสียสละ
3. ความรับผิดชอบมีวินัย
4. ความเป็นพี่เป็นน้อง/ความเห็นอกเห็นใจกัน
5. ความไว้วางใจ/การรวมใจ

ความสำคัญของการตั้งกลุ่มออมทรัพย์

การตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นการแก้ปัญหาปากท้องของคนในชุมชนซึ่งเป็นกระบวนการที่ง่ายต่อการเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการรวมตัวคนในชุมชนให้มาพูดเรื่องเดียวกัน การตั้งกลุ่มออมทรัพย์ทำให้สมาชิกในชุมชนหันมาคุยกัน พบปะกัน แลกเปลี่ยนทุกข์สุขมากกว่าที่จะพูดจากันเรื่องเงินเพียงอย่างเดียว

การตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นการสร้างทุนภายในของชุมชนเป็นการช่วยตนเองก่อน ไม่รอการพึ่งทุนภายนอกอย่างเดียว

กลุ่มออมทรัพย์เป็นการจัดระบบการเงินครัวเรือนช่วยสร้างวินัยเชิงบวกให้แก่สมาชิก วินัยการออม ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้

กลุ่มออมทรัพย์สร้างระบบการบริหารจัดการให้แก่ชุมชน สร้างความรู้ สร้างทุนทางปัญญา สร้างทักษะการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์ช่วยพัฒนาระบบคิดของคนในชุมชน การจัดกิจกรรมภายในกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การศึกษาดูงานเป็นการนำสิ่งใหม่ที่เรียนรู้มาพัฒนาต่อยอดจากงานเดิม

กลุ่มออมทรัพย์สร้างการพัฒนาต่อยอดเงินออมทรัพย์ไปสู่การพัฒนาธุรกิจชุมชนอื่นๆ เป็นการเพิ่มทุนสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์สร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในชุมชน และเกิดการสร้างพลังเครือข่ายชุมชน ทำให้เกิดพลังการต่อรองได้อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกให้พัฒนาเคียงคู่ไปพร้อมๆ กับแกนนำ เพื่อสร้างระบบถ่วงดุลในชุมชน

{ การบริหาร }

จัดการกองทุน

เราจะเริ่มจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ได้อย่างไร

1. ประชุมทำความเข้าใจกับสมาชิก

ความสำคัญของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

เป้าหมาย วัตถุประสงค์

สิทธิที่สมาชิกจะได้รับจากกลุ่มออมทรัพย์

การใช้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อสร้างทุนภายในต่อ
การรับการสนับสนุนทุนจากภายนอก

2. สืบหาข้อมูลชุมชน

อาจเริ่มจากสำรวจข้อมูลเฉพาะในพื้นที่ตนเองหรือบางแห่ง
อาจจะสำรวจข้อมูลระดับเมืองก็ได้เพื่อคัดกรองผู้ที่เดือดร้อนและมี
ความต้องการที่อยู่อาศัย

จำนวนผู้เดือดร้อน

อาศัยอยู่ในที่ดินของใคร

จำนวนผู้บุกรุก จำนวนบ้านเช่า และจำนวนครอบครัวขยาย

ข้อมูลอาชีพ รายได้

สำรวจทุนที่มีอยู่ในชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถได้ในชุมชน

ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากเพื่อนบ้าน

3. ศึกษาดูงานในกลุ่มออมทรัพย์ที่ประสบความสำเร็จแล้ว และเข้าร่วมอบรมการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์

4. กำหนดโครงสร้างการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์ บทบาทหน้าที่ของกรรมการ และบทบาทหน้าที่ของกลุ่มย่อย

5. แบ่งกลุ่มย่อยเป็นกลุ่มๆ ละ 5-10 ครอบครัว เลือกกลุ่มตามความสมัครใจ ส่วนใหญ่แบ่งตามความสัมพันธ์ เช่น กลุ่มเครือญาติ กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพใกล้เคียงกัน ฯลฯ เป็นการวางฐานการบริหารจัดการตั้งแต่การเก็บเงินออมทรัพย์ การเลือกแปลงบ้านอยู่ด้วยกัน การแบ่งโซน การจ่ายเงินกู้สินเชื่อ และการค้าประกันซึ่งกันและกัน

6. ออกระเบียบกลุ่มออมทรัพย์ โดยการจัดเวทีร่วมกันทั้งชุมชน และให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอระเบียบซึ่งอาจจะเชิญหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและมีการจัดประชุมหลายครั้งเพื่อขอความเห็นชอบ การแก้ไข ปรับปรุง และประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

7. จัดประชุมสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และเข้าร่วมประชุมกับเครือข่ายบ้านมั่นคงอื่นๆ

การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ ในโครงการข้ามวัฒนธรรม

การจัดโครงสร้างและบทบาทกลุ่มออมทรัพย์

โดยทั่วไปการจัดโครงสร้างกลุ่มออมทรัพย์ จะประกอบด้วย

ประธานคณะกรรมการ

1 คน

รองประธาน

1-2 คน

(ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรกลุ่ม)

เหรียญก

1 คน

เจ้าหน้าที่บัญชี

1 คน

เลขานุการ

1 คน

กรรมการตรวจสอบ

1 คน

เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ จำนวนคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ไม่ควรเกิน 15 คน และต้องมีตัวแทนจากกลุ่มย่อยร่วมเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์

นอกจากนั้นกลุ่มยังสามารถจัดโครงสร้างที่เรียกผู้ประสานงานกลุ่มก็ได้ โดยมีตัวแทนจากกลุ่มย่อย แล้วจัดบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม มีการกระจายอำนาจการทำงาน แต่ละคนมีบทบาทชัดเจน อย่างไรก็ตาม การจัดโครงสร้างการทำงานเพื่อให้เกิดการทำงานที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่โครงสร้างเชิงอำนาจ

บทบาทของคณะกรรมการ

ประธาน - มีหน้าที่ดูภาพรวม ทิศทางการพัฒนาของชุมชน
ข้อควรระวังของประธานคือ ไม่ควรดูแลการบริหารจัดการเงินด้วย
ตนเอง ไม่ถือเงินสดในมือและสมุดบัญชีธนาคาร

รองประธาน - เป็นผู้ช่วยประธาน และทำหน้าที่แทน
ประธานกรณีที่ประธานไม่อยู่ประชุม

เทร่ณูณุก - เป็นผู้รับผูดชอบการเงินของกุ่ม จ่ายเงิน เก็บ ร้กษาเงิน และนำเงินเข้าบ้ณูช้ธนาคาร

เจ้าหน้าท้บ้ณูช้ - เป็นผู้บ้ณูท้การรับจ่ายเงินและทำบ้ณูช้ของกุ่ม
เลขานุการ - จดบ้ณูท้การประชุม ประสานงาน

กรรมการตรวจสอบ - ดูความถูกต้องของการใช้จ่ายเงิน
คระบบการเงิน สร้างความถ่วงดุลในการตรวจสอบภายในกุ่ม

บทบาทกลุ่มย่อย

จัดทำข้อมูลบัญชีครัวเรือน

สำรวจข้อมูลชุมชน

จัดระบบการเงินของสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์

กลั่นกรองข้อมูลต่างๆ / สิทธิผู้อยู่อาศัย/ ความสามารถในการชำระคืน

ประเภทของการออม

แบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ

เงินออมสะสม

เงินฝากเพื่อเป้าหมายในชีวิต

เงินบริจาค

1. เงินออมสะสม

ออมสัจจะ หมายถึง เงินออมที่สมาชิกได้มีสัจจะไว้กับกลุ่มว่าจะออมเป็นจำนวนเท่าใดต่อเดือน โดยกลุ่มได้ตกลงร่วมกับสมาชิกในการกำหนดเงินออมสัจจะขั้นต่ำไว้ ทั้งนี้สมาชิกสามารถปรับออมเพิ่มได้แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเงินสัจจะขั้นต่ำที่ให้สัจจะไว้

“ออมสัจจะเป็นคำเรียกใช้ในกลุ่มออมทรัพย์”

ออมหุ้น หมายถึง เงินออมที่กลุ่มออมทรัพย์ได้กำหนดวงเงินหุ้นและจำนวนการถือหุ้น เช่น ชุมชนกำหนดจำนวนอัตราหุ้นละ 10 บาท และกำหนดจำนวนการถือหุ้นให้ขึ้นกับข้อตกลงของสมาชิกในกลุ่ม เช่น มีการกำหนดการถือหุ้นได้ไม่ต่ำกว่า 10 หุ้น สมาชิกไม่สามารถถอนเงินออมหุ้นได้ ยกเว้นแต่จะลาออกหรือเสียชีวิต สมาชิกทุกคนต้องรักษาสมาชิกภาพไว้ กลุ่มได้กำหนดค่าธรรมเนียมแรกเข้าไว้ตามแต่ละตกลงกัน เพื่อไว้ใช้ในการบริหารจัดการ

“ออมหุ้นเป็นคำเรียกใช้ในสหกรณ์เคหสถาน”

2. เงินฝากเพื่อเป้าหมายในชีวิต

ออมเพื่อที่อยู่อาศัย หมายถึง เงินที่สมาชิกออมสะสมเพื่อเป็นทุนในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ทั้งในเรื่องการก่อสร้าง และการจัดซื้อที่ดินแปลงใหม่ จำนวนเงินออมเพื่อที่อยู่อาศัยจะอยู่ในวงเงินที่สมาชิกสามารถออมได้ตามกำลัง ไม่ได้กำหนดตายตัว สามารถขึ้นลงได้ตามความสามารถในการออม

ออมเพื่ออาชีพ หมายถึง เงินออมที่สมาชิกออมไว้สำหรับเป็นสวัสดิการเงินกู้ในการประกอบอาชีพ หรือการลงทุนในการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ

3. เงินบริจาค

ออมสวัสดิการ หมายถึง เงินออมที่สมาชิกออมวันละ 1 บาท เพื่อใช้จัดสรรเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกทุกคนในภายหน้า ในช่วงเริ่มแรกที่เงินออมสวัสดิการยังไม่มากอาจใช้เป็นค่าบริหารจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์ได้ สมาชิกไม่มีสิทธิ์ถอนเงินออมสวัสดิการได้

เงินค่าบริหารจัดการ หมายถึง เงินที่สมาชิกในชุมชนบริจาค ตามความสมัครใจเพื่อใช้เป็นค่าบริหารจัดการกลุ่มในกรณีที่เกิดการเก็บเงินออมจากสมาชิกในช่วงเริ่มกลุ่มไม่เพียงพอ แต่เมื่อกลุ่มมีรายได้แล้วก็จะยกเลิกการรับเงินบริจาคค่าบริหารจัดการจากสมาชิก

การออมในโครงการบ้านมั่นคงมีหลายประเภท การเปิดประเภทการออมอาจค่อยเป็นค่อยไป เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สมาชิกมากเกินไป แต่ในทางปฏิบัติของการเริ่มต้นการจัดการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยที่ต้องมีคือ การออมเพื่อที่อยู่อาศัย การออมสังจะ/การออมหุ้น และการออมสวัสดิการ

และจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการเงินแต่ละกองทุน มีวัตถุประสงค์ในการออมของแต่ละประเภทและกลุ่มสามารถนำเงินมาบริหารจัดการต่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนได้ ซึ่งสมาชิกจะช่วยกันกำหนดกฎระเบียบเพื่อการบริหารจัดการภายในของแต่ละกองทุนด้วย

ข้อควรรู้

- 1. คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ต้องมาจากกลุ่มผู้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยเท่านั้น
- 2. แต่กรรมการกลุ่มออมทรัพย์สามารถไปเป็นกรรมการชุมชนได้ (คณะกรรมการชุดใหญ่ประจำชุมชนที่มีทั้งผู้เดือดร้อนและไม่เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย)
- 3. ไม่ควรตั้งคณะกรรมการชุมชนเฉพาะกลุ่มผู้เดือดร้อนให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน ควรใช้กรรมการชุดเดียวกัน
- 4. กลุ่มออมทรัพย์ที่เคยจัดตั้งมาแล้วแต่ล้มไป ควรจะวิเคราะห์/สรุปบทเรียนที่ผ่านมาก่อนที่จะรวมกลุ่มจัดตั้งใหม่

การบริหารจัดการเงินภายในของกลุ่ม การใช้เงินกองทุน

1. เงินรับฝากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะแต่ละกองทุน หากสมาชิกมีความเดือดร้อนและจำเป็นต้องใช้ก็สามารถถอนเงินไปใช้ได้
2. กลุ่มออมทรัพย์สามารถนำเงินกองทุนมาบริหารให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและเป็นการเพิ่มเงินในกองทุนโดยการปล่อยกู้ให้สมาชิกได้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์การขอกู้ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาการคืนเงิน
3. กลุ่มสามารถนำเงินมาบริหารจัดการสวัสดิการดูแลกลุ่มและสมาชิกได้ ได้แก่ ค่าบริหารจัดการกลุ่ม การดูแลสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย และนำเงินที่ได้จากการจัดสรรเงินกู้มาสมทบเพื่อให้กองทุนโตขึ้น

การบริหารกำไรจากดอกเบี้ยย

เมื่อกลุ่มกำหนดให้สมาชิกสามารถกู้เงินจากเงินกองทุน
สัจจะ หรือกองทุนสวัสดิการ และมีผลกำไรจากดอกเบี้ยยนั้น กลุ่มจะ
นำผลต่างมาจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกต่อไป

เช่น บ้านมั่นคงเมืองชุมแพ

ปล่อยกู้จากเงินกองทุนสวัสดิการ คิดดอกเบี้ยยร้อยละ 2 บาท
ต่อเดือน เมื่อได้กำไรจากการปล่อยกู้ นำเงินมาจัดสัดส่วน คือ 50 %
นำมาจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ดูแลตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย 20%
เป็นค่าบริหารจัดการ และ 30% เป็นเงินปันผลคืนสมาชิก

ปล่อยกู้จากเงินกองทุนสัจจะ คิดดอกเบี้ยยร้อยละ 2 บาท
ต่อเดือน เมื่อได้กำไรจากการปล่อยกู้ นำเงินมาจัดสัดส่วน คือ 30 %
คืนเงินกองทุนสัจจะ 25% เป็นค่าบริหารจัดการ และ 45% เป็น
เงินปันผลคืนสมาชิก

การรับเงินบริจาคค่าบริหารจัดการ

ในการบริหารกลุ่มออมทรัพย์นั้นจะมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจัดประชุม การจัดทำเอกสาร การต้อนรับผู้มาเยือน ฯลฯ ในช่วงแรกๆ จะมีค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่เก็บจากสมาชิกกลุ่ม แต่ก็ไม่เพียงพอต่อการจัดการในระยะยาว ทำให้ต้องหาวิธีการใหม่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้วิธีการบริจาคเงินเพิ่ม แต่เมื่อกลุ่มมีรายได้และเลี้ยงตัวเองแล้วก็จะยกเลิกการรับบริจาคเงินค่าบริหารจัดการ

การขอบริจาคจากสมาชิกเป็นรายเดือนเช่นเดือนละ 10-20 บาท เพื่อใช้เป็นค่าบริหารจัดการต่างๆ เช่น ค่าจัดการประชุมกลุ่ม ค่าจัดทำเอกสารต่างๆ เป็นต้น

มีการบันทึกเงินบริจาค เช่น ชื่อผู้บริจาค จำนวนเงินรับ รายการจ่าย คงเหลือ

การเปิดบัญชีธนาคารเพื่อการรับเงินบริจาคให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของกลุ่ม/สหกรณ์ หากเงินบริจาคมีจำนวนไม่มากและเป็นรายการจ่ายหมดแทบทุกเดือนก็อาจไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีธนาคาร

การบริหารเงินกองทุนที่ดีช่วยอะไร สมาชิกได้บ้าง

🔍 ช่วยแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ สมาชิกบางคนกู้เงินนอกระบบ เพื่อใช้หมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ต้องจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 20 บาทต่อวันและผู้กู้ไม่ได้รับเงินเต็มจำนวนกู้เพราะถูกหักค่าใส่ห่วยมากมาย เช่น ค่าสมุด ค่าโทรศัพท์ตามหนี้ ค่าจ้างคนทวงหนี้ ค่าน้ำมันรถ ฯลฯ ดังนั้น สมาชิกสามารถกู้เงินกลุ่มไปคืนหนี้นอกระบบ แล้วเป็นหนี้กลุ่มแทน ซึ่งดอกเบี้ยก็ถูกกว่ามาก และผลกำไรก็กลับคืนสมาชิก

🔍 สร้างวินัยการจัดการเงินของครอบครัว การออมทรัพย์ การคืนเงินกู้

🔍 ทำให้เงินกองทุนโตขึ้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มออมทรัพย์ สร้างหลักประกันความมั่นคงให้กับกลุ่ม/สหกรณ์

🔍 เกิดการสร้างคุณภาพของคนภายในชุมชนจนเกิดการยอมรับในศักยภาพและควมมีศักดิ์ศรีของคนจน จนสามารถสร้างความเชื่อมั่นจากหน่วยงานภายนอก/ภาคีได้ เกิดเป็นความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น

☛ สามารถนำเงินกองทุนไปแสดงเพื่อขอรับเงินสนับสนุน สมทบจากท้องถิ่นซึ่งมีนโยบายสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนที่ จะสมทบเงินกองทุนเท่ากับจำนวนเงินออมของชุมชน

☛ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ทดลองส่งเงินค่าบ้านเท่ากับจำนวน เงินที่คาดว่าจะขอกู้สินเชื่อเพื่อทดลองว่าจะสามารถส่งได้หรือไม่ หากทดลองแล้วไม่ได้ก็ลดจำนวนการออมลงให้พอเหมาะกับวงเงิน กู้สินเชื่อที่จะสามารถบริหารจัดการได้ภายในครอบครัว

ประเภทสมาชิก

1. สมาชิกในโครงการบ้านมั่นคง หมายถึง สมาชิกที่เดือดร้อนในที่อยู่อาศัย และมีการออมทรัพย์เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง

2. สมาชิกสมทบ หมายถึง สมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง แต่ขอนำเงินมาออกร่วมกับกลุ่มออมทรัพย์ของโครงการบ้านมั่นคง เพื่อช่วยเหลือพี่น้องคนอื่นๆ ทำให้เงินกองทุนโตขึ้น และตนเองก็ได้รับสิทธิประโยชน์จากการจัดสวัสดิการและเงินปันผล

การเก็บเงินกลุ่มออมทรัพย์

 การเก็บเงินออมแต่ละประเภทนั้น กลุ่มสามารถกำหนดการเก็บออมรายวันหรือรายสัปดาห์หรือรายเดือนได้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของสมาชิกเนื่องจากสมาชิกมีรายได้น้อยและไม่แน่นอน การออมเงินรายวันจะช่วยให้สมาชิกเก็บเงินได้แน่นอนกว่าการเก็บเป็นรายเดือน

 แบ่งกลุ่มย่อยตามที่ตกลงกัน และมีหัวหน้ากลุ่มย่อยเก็บเงินมาให้กลุ่มใหญ่ และผู้ที่รับผิดชอบจะนำเงินฝากบัญชีธนาคาร มีการกำหนดระบบและข้อตกลงภายในกลุ่ม เช่น การนำเงินฝากธนาคาร การถือเงินสดในมือ ซึ่งไม่ควรถือเงินสดนานเกินควร

 เปิดบัญชีธนาคารกรุงไทยหรือธนาคารอื่นที่มีอยู่ในพื้นที่เปิดบัญชีในชื่อกลุ่มออมทรัพย์ และให้ผู้มีอำนาจเบิกจ่าย 2 ใน 3 เป็นอย่างน้อย ผู้เปิดบัญชีไม่ควรกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนเดียวกัน ควรกระจายความรับผิดชอบให้กว้าง การเปิดบัญชีในชื่อกลุ่มออมทรัพย์จะต้องมีหนังสือรับรองจากหน่วยงาน สามารถให้องค์กรชุมชนในท้องถิ่น สหกรณ์ หรือพอช. ออกหนังสือรับรองได้

 หากสมาชิกขาดการออมก็จะใช้กลุ่มย่อยตาม ดูเหตุผลความจำเป็น และให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเงินออมกองทุนต่างๆ จะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในบ้านมั่นคงต่อไป

การบันทึกบัญชี

☛ แยกสมุดบัญชีตามประเภทเงินออม เช่น ออมเพื่อที่อยู่อาศัย ออมสัจจะ ออมหุ้น ออมสวัสดิการ

☛ มีการบันทึกบัญชีในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อการตรวจสอบข้อมูลให้ตรงกัน

☛ ใช้ระบบบันทึกบัญชีที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย

☛ มีการสรุปปิดบัญชีรายเดือนและประจำปี

รู้จักสหกรณ์เกษตรสภาฯ

สหกรณ์เคหสถานเป็นหนึ่งใน 5 ของสหกรณ์ประเภทบริการ ได้แก่

1. สหกรณ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน
2. สหกรณ์เดินรถ
3. สหกรณ์เคหสถานและบริการชุมชน
4. สหกรณ์สาธารณูปโภค
5. สหกรณ์บริการรูปแบบอื่นๆ

สหกรณ์เคหสถานคืออะไร

สหกรณ์เคหสถาน คือ การรวมกลุ่มของประชาชนที่มีความต้องการที่อยู่อาศัยโดยมีการจัดตั้งและจดทะเบียนตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกได้รวมตัวกันอย่างมีพลังเพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของมวลสมาชิกโดยส่วนรวม และการดำเนินการสหกรณ์เคหสถานนั้นมิได้มีจุดประสงค์ในการค้ากำไรเพราะเหตุว่าเป็นการดำเนินการโดยสมาชิกและเพื่อสมาชิกเท่านั้น

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์เคหสถาน

โดยหลักการของสหกรณ์เป็นการจัดขบวนของประชาชนที่จะช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก โดยเฉพาะทางด้านการจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับตนเอง โดยที่ไม่สามารถที่จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาลที่จัดที่อยู่อาศัยให้ทั่วถึงได้ จึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์เคหสถานขึ้นมา ซึ่งสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การจัดหาที่ดิน การก่อสร้าง การจัดหาเงินทุนระยะยาว และการดูแลรักษา ตลอดจนการพัฒนาชุมชนเป็นต้น

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์สำหรับโครงการบ้านมั่นคง เป็นการปูพื้นฐานการบริหารจัดการทุนของกลุ่มในเบื้องต้น

วิธีการและขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์เคหสถาน

1. กลุ่มออมทรัพย์จัดประชุมลงมติเห็นชอบให้จัดตั้งสหกรณ์เคหสถาน จัดทำรายงานการประชุม

2. รายชื่อคณะทำงานชุดจัดตั้งสหกรณ์ (ผู้ก่อการดี) ไม่น้อยกว่า 10 คน และรายชื่อสมาชิกจำนวนอย่างน้อย 50 คน

3. สำเนาสมุดบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อแสดงหลักฐานทุนในการจดทะเบียน

 กลุ่มออมทรัพย์ทำหนังสือแจ้ง พอช. (สำนักงานกรุงเทพหรือสำนักงานภาค ตามที่กลุ่มตั้งอยู่) ให้ พอช. ออกหนังสือรับรองเพื่อนำไปยื่นต่อสำนักงานสหกรณ์

 บางกลุ่มออมทรัพย์สามารถยื่นขอจดทะเบียนตรงกับสหกรณ์ได้ทันที โดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองจาก พอช. ทั้งนี้ขึ้นกับความสัมพันธ์ของพื้นที่

 ในการตั้งชื่อสหกรณ์นั้น ขอให้ตั้งไว้ 3 ชื่อ เรียงตามลำดับเพื่อสำนักงานที่รับผิดชอบจะนำชื่อไปตรวจสอบว่าซ้ำกับสหกรณ์ใดหรือไม่ หากชื่อลำดับที่ 1 ซ้ำกับสหกรณ์อื่นก็จะใช้ชื่อในลำดับต่อไป

 ในระหว่างที่รอเรื่องการจดทะเบียนนั้น จะมีการจัดประชุมระหว่างสมาชิกสหกรณ์และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 3 ครั้ง เพื่อให้คำแนะนำดังต่อไปนี้

 ให้คำแนะนำในการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นให้เป็นปัจจุบัน รายงานการเปลี่ยนแปลงทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบภายใน 30 วันหลังสิ้นปีทางบัญชี

 ให้คำแนะนำในการจัดทำข้อบังคับและระเบียบสหกรณ์

 ให้คำแนะนำในการจัดทำตราสัญลักษณ์สหกรณ์ การทำตราวาง และการอธิบายความหมายของตราสัญลักษณ์และสีที่ใช้ในเครื่องหมาย

 แนะนำให้สหกรณ์จัดทำบททดลองประจำเดือนเพื่อนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

 แนะนำให้สหกรณ์ดำเนินการจัดทำบัญชีและรายละเอียดประกอบต่างๆ และให้ผู้สอบบัญชีรับรองงบการเงินให้สหกรณ์

 แนะนำให้สหกรณ์จัดทำบททดลองประจำเดือนเพื่อนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

 เมื่อผู้สอบบัญชีรับรองงบการเงินให้สหกรณ์เรียบร้อยแล้ว แนะนำให้สหกรณ์เรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อรับรองงบการเงินและกำหนดวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายใน 150 วันตามกฎหมายกำหนด

 หลังจากที่สหกรณ์ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนสหกรณ์ถูกต้องแล้ว ให้เรียกประชุมสมาชิกสหกรณ์ เพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

 แต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ โดยให้สมาชิกเลือกประธานก่อน แล้วให้ประธานไปเลือกคณะกรรมการคนอื่นๆ ตามระเบียบสหกรณ์กำหนดให้มีคณะกรรมการสหกรณ์เคหสถานอย่างน้อย 7 คน แต่ไม่เกิน 15 คน และให้คณะกรรมการมีตำแหน่งดังนี้

ประธานกรรมการ	1	คน
รองประธานกรรมการ	1	คน
เหรัญญิก	1	คน
เลขานุการ	1	คน
กรรมการ		

 รับรองข้อบังคับและระเบียบสหกรณ์

ข้อบังคับของสหกรณ์

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์เคหสถาน โดยทั่วไปที่กำหนดใน ข้อบังคับ ประกอบด้วย

🌳 ประกอบกิจการบริหารให้สมาชิกที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองตามอัตราและให้สมาชิกสะสมเงินเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง

🌳 พัฒนาที่ดิน ก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

🌳 จัดสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้สมาชิกซื้อหรือเช่าซื้อ หรือวิธีอื่นใด รวมทั้งร่วมกันจัดซื้อวัสดุก่อสร้างและสิ่งอื่นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของสหกรณ์และสมาชิก

🌳 จัดหาที่ดิน บ้านเรือน หรือที่อยู่อาศัยมาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิก

🌳 ต่อเติม ซ่อมแซม ดูแลรักษาบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยและให้บริการอื่นๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของสมาชิก

🌳 รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น

🌳 จัดให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิกตามข้อกำหนดอันสมควร

ฯลฯ

ระเบียบสหกรณ์เคหสถาน

เมื่อสหกรณ์เคหสถานได้กำหนดข้อบังคับและผ่านมติที่ประชุมคณะกรรมการเป็นที่เรียบร้อยแล้วให้นำข้อบังคับมาออกระเบียบปฏิบัติว่าด้วยเรื่องต่างๆ เช่น

- ระเบียบ ว่าด้วยการรับ จ่ายและเก็บรักษาเงิน
- ระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกและดอกเบี้ยเงินกู้
- ระเบียบ ว่าด้วยการถือหุ้น
- ระเบียบ ว่าด้วยการเข้าอยู่อาศัยของสมาชิกในโครงการ บ้านมั่นคง

และในแต่ละระเบียบก็จะมีหมวดย่อยเพื่อการปฏิบัติ

บทบาทหน้าที่ของสหกรณ์เคหสถาน บ้านมั่นคง

มีหน้าที่จัดหาที่ดินสำหรับการปลูกสร้างบ้าน ซึ่งเป็นที่ดินซื้อหรือที่ดินเช่าของรัฐระยะยาว ในกรณีที่ดินซื้อต้องจัดหาที่ดินอย่างน้อย 3 แปลงเพื่อเปรียบเทียบ

มีหน้าที่จัดหาแหล่งเงินกู้ให้แก่สมาชิก นอกเหนือจากที่พอช. ให้กู้แล้ว สหกรณ์ยังสามารถหาทุนสินเชื่อเพิ่มได้จากแหล่งอื่น

มีหน้าที่ทำสัญญานิติกรรมรับเงินสินเชื่อจาก พอช. และผ่อนชำระสินเชื่อให้แก่ พอช.

มีหน้าที่รับฝากเงินหุ้นสมาชิก ใ้กู้ และปันผลคืนสมาชิก

มีหน้าที่ทำสัญญาจะซื้อจะขายกับเจ้าของที่ดินหลังจากที่พอช.อนุมัติงบประมาณโครงการแล้ว

มีหน้าที่ลงนามในหนังสือสัญญานิติกรรมต่างๆ

มีหน้าที่ในการบริหารโครงการบ้านมั่นคงให้สำเร็จและคล่องตามวัตถุประสงค์

การจัดทำบัญชีสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์จะจัดเตรียมโปรแกรมสำเร็จรูปในการลงบัญชี และจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์เคหสถาน การทำบัญชีก็จะเป็นบัญชีมาตรฐานทั่วไป และต้องจัดทำงบดุลประจำปีและให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์รับรอง

การพัฒนาศักยภาพพร้อมของกลุ่ม/สหกรณ์ ก่อนเข้ารับการศึกษาแบบผสมผสานทางไกล

การเตรียมความพร้อมของกลุ่ม

- 📌 พัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพภายในกลุ่ม
- 📌 มีการสำรวจข้อมูลชุมชน กลุ่มผู้เดือดร้อนจริง การรับรองสิทธิที่อยู่อาศัย สิทธิในที่ดิน
- 📌 มีแนวทางและรูปธรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชัดเจน
- 📌 มีระบบการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ภายในชุมชน
- 📌 มีกระบวนการกลั่นกรองสินเชื่อภายในกลุ่ม

ขั้นตอนการเสนอโครงการ

- 📌 กระบวนการของขบวนองค์กรชุมชน - เป็นกรากลั่นกรองระดับชุมชน ระดับเมือง ระดับจังหวัดและระดับภาค
- 📌 กระบวนการภายในของ พอช.

การเตรียมเอกสาร

- 📌 พังแบบแปลนชุมชนและแปลนการปรับปรุงชุมชน
- 📌 พังแบบแปลนสิ่งปลูกสร้างในโครงการ
- 📌 สรุปรายชื่อครัวเรือนและรายชื่อสมาชิกในโครงการ
- 📌 แผนการออมทรัพย์
- 📌 ข้อมูลระบบการค้ำประกันของสมาชิกในชุมชน
- 📌 เอกสารแสดงสถานะทางการเงินของกลุ่ม
- 📌 วาระการประชุม ที่ระบุให้กรรมการ 2 คนเป็นตัวแทนในการทำนิติกรรมสัญญาสินเชื่อจาก พอช.

หลักเกณฑ์การพิจารณาสิทธิซื้อบ้านมั่นคง

1. วงเงินสินเชื่อ

พอช. จะให้วงเงินสินเชื่อบ้านมั่นคงไม่เกิน 90% ของวงเงินโครงการ โดยให้ชุมชนสมทบ 10% ของวงเงินสินเชื่อ

กรณีซื้อที่ดินวงเงินอนุมัติไม่เกินราคาประเมินและไม่เกิน 90% ของราคาซื้อขาย โดยราคาประเมินจะใช้ราคาประเมินของกรมที่ดิน หรือของบริษัทที่ได้รับอนุญาตจาก กสท. ก็ได้

พอช. ได้กำหนดให้ราคาประเมินที่ดินไม่เกิน 10,000 บาท ต่อตารางวา ถ้าที่ดินราคาสูงกว่าราคาประเมิน และสมาชิกยืนยันที่จะซื้อด้วยเหตุผลใดก็ตาม เช่น ทำเลดี ไม่ต้องถมที่สูง ตรวจสอบราคาประเมินในบริเวณใกล้เคียงแล้ว ที่ดินแปลงนี้นั้นเหมาะสมที่สุดก็ให้สมาชิกออกเงินในส่วนต่างนั้น

วงเงินอนุมัติโดยรวมจะไม่เกิน 20 เท่าของเงินทุนภายในองค์กร (สหกรณ์) พิจารณาจากเงินออมทรัพย์ทุกประเภท เงินลงทุนสหกรณ์ รวมถึงมูลค่าของวัสดุเดิมที่นำมาสมทบในโครงการและเงินได้ของชุมชนจากค่ารถถอน ค่ารื้อย้ายรวมกัน

วงเงินสินเชื่อที่อนุมัติให้สูงสุดไม่เกิน 300,000 บาท ต่อครัวเรือน

กรณีปลูกสร้างบ้าน จะอนุมัติวงเงินสำรองให้อีก 10% ของมูลค่าก่อสร้างแต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 300,000 บาทต่อครัวเรือน และหากจะเบิกใช้เงินสำรองดังกล่าวจะต้องเสนอข้อมูลความจำเป็นให้ทราบอีกครั้ง

พอช. สนับสนุนเงินอุดหนุนให้อีกครัวเรือนละ 20,000 บาท ดังนั้นวงเงินสินเชื่อต่อครัวเรือนจะเท่ากับมูลค่าของที่ดินและค่าก่อสร้าง หักเงินออมสมทบและเงินอุดหนุน 20,000 บาท

ตัวอย่าง

มูลค่าที่ดินและบ้าน	200,000	บาท
หัก เงินออมสมทบ	20,000	บาท
หัก เงินอุดหนุน	20,000	บาท
วงเงินสินเชื่อ	160,000	บาท

2. อัตราดอกเบี้ย

โครงการบ้านมั่นคงคิดอัตราดอกเบี้ยให้แก่สหกรณ์หรือกลุ่ม ร้อยละ 4 ต่อปี ตลอดระยะเวลา 15 ปี โดยกลุ่ม/สหกรณ์จะได้รับการ สนับสนุนเป็นเงินช่วยเหลือภาระสินเชื่อครัวเรือนละ 20,000 บาท

สมาชิกที่ขอสินเชื่อบ้านมั่นคง ไม่จำเป็นต้องขอสินเชื่อเต็มวง เงิน เช่น ขอสินเชื่อเฉพาะสร้างบ้าน ส่วนการซื้อที่ดินใช้เงินออมของ ตนเองก็ได้ แต่การคำนวณอัตราดอกเบี้ยจะคลุมระยะเวลา 15 ปี (180 งวด) เท่ากับสมาชิกคนอื่นๆ แต่การชำระคืนต่อเดือนจะน้อยกว่า

กรณีโครงการเดิมซึ่งอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี ตลอดระยะเวลา 15 ปี โดยรัฐบาลสนับสนุนอีกร้อยละ 2 ต่อปี จะไม่ได้รับการ ช่วยเหลือครัวเรือนละ 20,000 บาท

ในโครงการเดียวกัน โครงการที่อนุมัติสินเชื่อและเบิกจ่ายซื้อ ที่ดินก่อนสิงหาคม ปี 2546 หากใช้สินเชื่อปลูกสร้างบ้านภายหลัง ก็จะมีการพิจารณาให้ใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี โดยรัฐบาลสนับสนุน อีกร้อยละ 2 ต่อปี ก็จะไม่ได้รับเงินสนับสนุนครัวเรือนละ 20,000 บาท

3. หลักประกัน

ให้คณะกรรมการสหกรณ์หรือกลุ่มค้าประกันรวมถึงให้สมาชิกในโครงการมาร่วมค้าประกันทั้งหมด (สมาชิกในกลุ่มย่อยค้าประกันกันเอง สมาชิกค้าสหกรณ์)

กรณีซื้อที่ดินใหม่ ทั้งกรณีการซื้อโดยกรรมสิทธิ์เป็นของสหกรณ์และการซื้อโดยถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันของสมาชิกทั้งชุมชนให้มีการจ้างเป็นที่ดินควบสิ่งปลูกสร้างที่จะมีขึ้นในอนาคต (ใบอนุญาตปลูกสร้างควรดำเนินการในนามสหกรณ์เพื่อให้ผลแห่งการจ้างครอบคลุมไปถึงสิ่งปลูกสร้างด้วย)

กรณีขอสินเชื่อเพื่อปลูกสร้างบนที่ดินของตนเอง ควรนำที่ดินดังกล่าวมาเป็นหลักประกันเพื่อป้องกันการนำไปก่อภาระผูกพันหนี้แหล่งอื่นๆ

กรณีเป็นที่ดินเช่า ให้มีการนำสิทธิการเช่าที่ดินเป็นประกัน

กรณีเป็นที่ดินที่เช่าช่วงต่อจากพอช. ให้มีการจ้างสิ่งปลูกสร้างหรือเงินฝากหรือพิจารณาใช้หลักประกันอื่นๆ ตามดุลยพินิจของอนุกรรมการ

4. หลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ

ประโยชน์ของโครงการบ้านมั่นคงมีความชัดเจนเรื่อง ประโยชน์ทางตรงในการสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและ ประเด็นการพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดการทุนภายในและ การออมทรัพย์ สวัสดิการชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อม

คุณสมบัติต้องครผู้เสนอพิจารณาจากระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส การมีส่วนร่วมบริหารของสมาชิกในการถ่วงดุลระบบ ซึ่งอาจเป็นการทำงานผ่านระบบกลุ่มย่อย

ความสามารถในการบริหารจัดการจะพิจารณาทั้งมิติการจัดการสินเชื่อ/การเงินภายใน และการบริหารจัดการโครงการ

ความสามารถในการชำระคืนจะพิจารณาจากรายได้และ รายจ่ายของสหกรณ์ โดยรายได้จะมาจากสมาชิก การพิจารณาจึง ดูจากโอกาสหรือความเสี่ยงที่สมาชิกบางรายจะมีปัญหาในการชำระคืนว่ามีจำนวนที่อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้หรือไม่ และแนวทางการแก้ปัญหาของสหกรณ์

การพัฒนาโครงการพิจารณาจากขบวนเครือข่าย ขบวน เมืองภาคีสันับสนุนต่างๆ ของท้องถิ่นว่ามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการแค่ไหน อย่างไร

ความจำเป็นและความเหมาะสมของสินเชื่อจะพิจารณา หลากๆ ประเด็นเชื่อมโยงกัน คือ

📍 วงเงินสินเชื่อแต่ละครัวเรือนขึ้นอยู่กับแบบบ้านและ ความสามารถในการชำระคืนของครัวเรือน

📍 ความสามารถในการชำระคืนพิจารณาจากข้อมูล ครัวเรือน (รายได้ รายจ่ายของครอบครัว) โดยอาจใช้ระบบการทดลองออมทรัพย์เท่ากับภาระที่ต้องชำระคืนในอนาคตเพื่อประเมิน ความสามารถของครัวเรือนก็ได้

หลักเกณฑ์การกำหนดหลักประกันสินเชื่อ ในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย

โครงการ	หลักประกัน
1. ซื้อที่ดินเพื่อสร้างชุมชนใหม่	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. จำนวนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่อยู่บนที่ดินโครงการ 3. เงินเงินค้ำของที่ดินเดิมในกรณีขอสินเชื่อเพิ่ม
2. เข้าที่ดินและเจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ให้เช่าที่ดินของที่ดินชุมชน ให้อสังหาริมทรัพย์เข้ามาเป็นประกัน	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. อสังหาริมทรัพย์เข้าที่ดินเป็นประกัน
3. เข้าที่ดินแต่เจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ให้เช่าที่ดินหรือผู้เช่าที่ดินหรือเจ้าของที่ดินเช่าเป็นประกันแต่เงินยืมของสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินได้	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. จำนวนสิ่งปลูกสร้างใหม่โครงการ
4. กรณีเข้าที่ดินแต่เจ้าของกรรมสิทธิ์ ไม่ตกลงหรือผู้เช่าที่ดินเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือผู้เช่าที่ดินเช่าที่ดินเป็นประกันและชุมชนไม่สามารถดำเนินการสิ่งปลูกสร้างได้เนื่องจากติดขัดเงื่อนไขทางกฎหมาย อาทิ โฉนดที่ดินไม่ถูกต้อง	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. เงินฝากร้อยละ ๑ ถึงร้อยละ 10 ของวงเงินสินเชื่อ
๕. กรณีที่ดินสาธารณะหรือที่ดินของเอกชน ผู้ดูแลโดยมีขึ้นก่อนการจะได้สิทธิอยู่อาศัย ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าจะเรียบร้อยภายหลัง โดยจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อปลูกสร้างบ้านก่อน	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. จำนวนสิ่งปลูกสร้าง
๕.1. สิทธิปลูกสร้าง	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. เงินฝากร้อยละ ๑ ถึงร้อยละ 10 ของวงเงินสินเชื่อ
๕.2. โฉนดที่ดินปลูกสร้าง	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. เงินฝากร้อยละ ๑ ถึงร้อยละ 10 ของวงเงินสินเชื่อ
6. กรณี พอช. ต้องเป็นผู้เช่าที่ดินจากเจ้าของกรรมสิทธิ์และสิทธิชุมชนเช่าช่วงต่อ (อาทิ ที่ดินการรถไฟ)	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. จำนวนสิ่งปลูกสร้าง
6.1. สิทธิปลูกสร้าง	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. เงินฝากร้อยละ ๑ ถึงร้อยละ 10 ของวงเงินสินเชื่อ
6.2. โฉนดที่ดินปลูกสร้าง	1. กรมการและ/หรือสมาชิกผู้รับประโยชน์ค้ำประกัน 2. เงินฝากร้อยละ ๑ ถึงร้อยละ 10 ของวงเงินสินเชื่อ

หมายเหตุ : กรณีจะต้องเสนอขออนุมัติสินเชื่อโดยหลักประกันไม่ตรงตามที่กำหนดตามข้างต้น ให้เสนอเหตุผลความจำเป็นต่อผู้มีอำนาจอนุมัติเป็นกรณีๆ ไป

ประเภทได้พบ	ฐานคิด/เกณฑ์การประเมิน	ผล/ข้อเสนอแนะเชิงลึกที่ควรพิจารณา
6. ระบบการก่อสร้าง	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงลดต้นทุนโครงการ - เชื้อเพลิงเกิดกระบวนการสร้างที่ประหยัดร่วมกัน - สร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับระบบการก่อสร้างที่ปลอดภัยและเป็นระบบที่เอื้อต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในการบริหารจัดการ
7. การจัดการพลังงานก่อสร้าง	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงโครงการไม่ขาดสภาพต้องทางการเงิน - เชื้อเพลิงเครื่องใช้การดำเนินงานที่ประหยัดพลังงาน - การออกแบบเครื่องใช้ก่อสร้างที่ปลอดภัย - เชื้อเพลิงใช้พลังงานโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรพิจารณาการก่อสร้างที่ประหยัดพลังงานและการออกแบบโครงการก่อสร้างโดยคำนึงถึงวิธีการก่อสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำมาตรฐานปฏิบัติการ
8. การจัดการแผนการอัตรากำลัง	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงเกิดกระบวนการที่ปลอดภัยได้แก่แผนงานโครงการอัตรากำลัง แต่เป็นการระดมทรัพยากรที่คุ้มค่าจากภายนอก - ชี้อะชีพที่เรียบง่ายและประหยัดค่าใช้จ่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรพิจารณาจัดทำแผนการอัตรากำลังของบุคลากรในแต่ละวัน/สัปดาห์ และเวลาการทำงานที่เป็นจริงของบุคลากร
9. ระบบการจัดการโดยมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบโครงการร่วมกันทั้งผู้เกี่ยวข้อง - กระบวนการสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับระบบการจัดการที่ให้ความสำคัญกับสิทธิและผลประโยชน์ร่วมกันโดยกลุ่มย่อยและสมาชิกโครงการ
10. การบอกกล่าวแก่ลูกค้า/ผู้เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงการบริการจัดการสินค้าและบริการที่รวดเร็วและคุ้มค่าในของสหกรณ์ - มีความเหมาะสม ตามระดับการให้บริการได้คือ และไม่เป็นภาระกับลูกค้ามากนัก 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญในเรื่องต้นทุนค่าใช้สอยที่ไม่เป็นภาระกับสมาชิกลูกค้าเกินไป - ให้ความสำคัญต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งลูกค้าที่เป็นสมาชิก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ต่างๆ อาทิ ระเบียบ หมายเหตุเป็นสหกรณ์ และอาจพิจารณาบทบาทของภาคีผู้เกี่ยวข้องได้แก่ความเหมาะสมของค่าจ้าง ซึ่งจะไม่เท่ากันทุกปี โดยจะเป็นไปตามทิศทางราคาตลาด
11. การบริหารจัดการทางการเงินและการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงการบัญชีที่ถูกต้องและสถานะต่างๆ ของสหกรณ์ - สามารถระบุระบบการจัดการที่สหกรณ์ดำเนินการ (ในการใช้จัดการข้อผิดพลาด) 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญต่อการเงินและการลงทุนของสหกรณ์ของสหกรณ์ การบริหารจัดการเงินที่ปลอดภัยในด้านการเงินที่ถูกต้องและเชื่อถือได้หรือไม่ อย่างไร - ศึกษาระบบการเก็บรักษาบัญชี และจัดทำเอกสารการป้องกันทรัพย์สินและผลประโยชน์
12. ความสามารถทางการเงินการดำเนินงานของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อเพลิงสหกรณ์มีรายได้เพียงพอในการชำระหนี้ที่ค้างชำระ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์กับภาระเงินที่ค้างชำระที่ไม่เพียงพอ สหกรณ์และผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการชำระหนี้ได้หรือไม่ อย่างไร และหากสหกรณ์มีหนี้ที่ค้างชำระหรือไม่อย่างไร

การเบิกจ่ายเงินสินเชื่อ

การเบิกจ่ายเงินสินเชื่อขึ้นอยู่กับกรวางรูปแบบการบริหารงานก่อสร้างในโครงการ ซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ

การจ้างผู้รับเหมาโครงการ

การใช้ระบบช่างชุมชน

เจ้าของบ้านสร้างเอง

โดยมีการบริหารแผนงานก่อสร้างเป็นเฟส ซึ่งจะไปสัมพันธ์กับใช้เงินจาก 3 ส่วน ได้แก่ เงินของสมาชิกเงินอุดหนุนเรื่องที่อยู่อาศัย (งบอุดหนุนจากท้องถิ่น) และเงินสินเชื่อ

บ้านมั่นคงจะแบ่งการสร้างบ้านเป็นเฟส เช่น เฟสละ 10-20 หลัง ดังนั้นการเบิกจ่ายเงินก่อสร้างจะทำได้ 2 วิธีคือ

เบิกจ่ายเป็นงวด 3 งวด ในการขอเบิกงวดต่อไปจะต้องมีคณะกรรมการตรวจรับงาน

เบิกจ่ายงวดเดียว

เปิดเงินเป็นเฟส ๑๑ เดือน

ข้อดี

1. สามารถควบคุมงบประมาณได้
2. สามารถต่อรองราคาวัสดุได้มากกว่าและ การขอเครดิตการชำระเงินมากกว่าปกติ
3. การก่อสร้างไม่สะดุด ไม่เกิดการชะงักงัน ของช่างหรือเกิดความเสียหายระหว่าง การก่อสร้างบางส่วน

ข้อเสีย

1. ถ้าบริษัทผู้ดำเนินการไม่ดีทำให้เกิดการรั่วไหล ของเงินได้
2. ขาดระบบการตรวจสอบงบประมาณภายใน ชุมชนที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความผิดพลาด ในการก่อสร้างได้
3. เกิดอุบัติเหตุในการผิดข้อตกลงเรื่องการ งบประมาณ

แบ่งจ่ายเงินเป็นงวด

ข้อดี

1. โอกาสในการรั่วไหลน้อย มีความปลอดภัย ในการบริหารจัดการ
2. ชี้นำงบประมาณรอบและสามารถแก้ไข ขอผิดพลาดได้ทันที

ข้อเสีย

1. ต้องรอให้โครงการจบงานเรียบร้อยก่อนจึงจะ เปิดเงินงวดถัดไปได้ ทำให้เกิดความล่าช้าใน การก่อสร้าง
2. ช่างบางท่านอาจมีเวลาว่างของตัวเอง ปล่อยให้ว่างโดย

ข้อแนะเ้าทางออกของการเบิกจ่าย เงินงวด

ไม่ต้องรอให้ใช้เงินในการก่อสร้างเต็ม 100% ก่อน แล้วจึงทำเรื่องเบิกเงินงวดถัดไป เมื่อก่อสร้างและใช้เงินไปได้สัก 70-80% ก็ให้ คณะกรรมการลงไปตรวจรับงานได้

รูปแบบการบริหารจัดการกองทุน ที่หลากหลาย

- 📍 มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการหลายรูปแบบ
- 📍 มีการประสานเชื่อมโยงความร่วมมือกับท้องถิ่น เกิดการ วิเคราะห์แผนงบประมาณและประเมินการขอรับเงินอุดหนุนพัฒนา ชุมชนจากท้องถิ่นต่อยอดจากทุนที่มีอยู่เดิม เช่น ระบบไฟฟ้า ถนน ในชุมชน

- 📍 งบอุดหนุนจาก พอช. คร่าวเรือนละ 20,000 บาท จะไม่ใช่ สิทธิที่เจ้าของบ้านจะได้รับที่พอช.จะสนับสนุนให้กับกลุ่มและกลุ่ม สามารถนำเงินมาบริหารจัดการใหม่ได้ เช่น นำมาสมทบปลูกสร้าง บ้าน บริหารเงินบางส่วนมาจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยงหรือตั้ง กองทุนเมือง ทั้งนี้กลุ่มจะสร้างเกณฑ์ กติกา ข้อตกลงร่วมในการใช้ เงินอุดหนุน

- 📍 พอช.มีงบอุดหนุนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุขภาค และพัฒนาคุณภาพชีวิตอื่นๆ ในชุมชน เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย การสร้างบ้านสวัสดิการ การปรับภูมิทัศน์ งบเอกลักษณ์ เป็นต้น

การบริหารจัดการส่วนต่างดอกเบี้ยเงินกู้

โครงการบ้านมั่นคงในระยะแรก ดอกเบี้ยเงินสินเชื่อที่กู้จาก พอช. จะเป็น 2 บาทต่อปี และสหกรณ์จะนำมาปล่อยกู้ให้สมาชิก 5 บาทต่อปี โดยมีส่วนต่าง 3 บาท

จากกรณีตัวอย่างบ้านมั่นคง อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี
เงินกำไร 3 บาท นำมาจัดสรรดังนี้

- 30% เป็นเงินสำรองทุนประกันความเสี่ยง
- 30% เป็นค่าบริการจัดการสหกรณ์
- 20% เป็นเงินปันผล
- 20% เป็นเงินกองทุนสาธารณะ

{ กองทุนเมือง }

กองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย/ กองทุนสำรอง

กองทุนเมือง เกิดขึ้นจากเครือข่ายองค์กรชุมชนในเมืองที่เสื่อมร้าย คนจนเมืองผู้ไร้ที่อยู่อาศัยแต่ละชุมชนจนเกิดเป็นเครือข่ายระดับเมืองขึ้น การพัฒนาเครือข่ายเมืองเกิดจากความเข้มแข็งและความพร้อมของชุมชนบ้านมั่นคงที่มีบ้านและมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยแล้ว ต้องการช่วยเหลือเพื่อนอีกมากมายที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง จึงอาสาที่จะทำหน้าที่เสื่อมร้ายพี่น้องในพื้นที่ให้เกิดกระบวนการที่นำไปสู่การที่มีบ้านที่มั่นคงได้

การจัดตั้งกองทุนเมืองไม่ได้มุ่งเน้นแต่การนำเงินมาออกรวมกันเพียงประการเดียว แต่เป็นการหลอมทุนทั้งหมดที่มีอยู่ในชุมชน ทุนคน ทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม ทุนวัฒนธรรม ทุนทางปัญญา ทุนวิถีชีวิตการอยู่ร่วมกัน ทุนเหล่านี้เป็นตัวฉกทอให้เกิดพลังในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น เป็นชุมชนที่สามารถจัดการตนเองได้ด้วยทุนทางปัญญา ด้วยคุณค่า ไม่ใช่มูลค่า การมองพี่น้องคนอื่น ๆ ที่ยังลำบากอยู่เป็นเสมือนญาติมิตร การเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ การเกื้อกูลประโยชน์กันระหว่างชุมชนกับชุมชน ชุมชนกับองค์กรท้องถิ่น ชุมชนกับสถาบันการศึกษาที่ร่วมกัน ประสานและพัฒนาเมืองไปด้วยกัน

เป้าหมายของการจัดตั้งกองทุนเมือง

เป็นการบูรณาการเงินกองทุนระดับเมือง เป็นการประสานทุนจากทุกภาคส่วน ไม่มองเฉพาะกองทุนจากโครงการบ้านมั่นคงเท่านั้น แต่หมายรวมถึงกองทุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน/ท้องถิ่น เป็นการสร้างทุนภายในชุมชนและจากชุมชนขยายไปสู่เมืองเป็นการสร้างทุนภาคประชาชน มุ่งสู่การพึ่งตนเอง ชุมชนสามารถกำหนดทิศทาง นำไปสู่ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กองทุนเมืองมุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยก่อนเป็นลำดับแรก แล้วให้ที่อยู่อาศัยนำไปสู่การแก้ปัญหาอื่นๆ ในชุมชน

เงินกองทุนเมืองได้มาจากที่ใดบ้าง

- ✎ ได้จากเงินออมของกลุ่มออมทรัพย์ที่ได้จากการจัดสรรของกลุ่มออมทรัพย์/องค์กรชุมชน
- ✎ ได้จากการบริหารดอกเบี้ยส่วนต่างที่จัดสรรผลกำไรให้สมาชิก และอาจตัด 1% เข้ากองทุน(เงินจากแต่ละกลุ่มออมทรัพย์)
- ✎ ได้จากการบริจาคของสมาชิก
- ✎ ได้จากการเสนอแผนของงบประมาณไปยังท้องถิ่นเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณสมทบ
- ✎ ได้จากการสนับสนุนขององค์กรพัฒนาเอกชน

เมื่อกองทุนเมืองโตจะช่วยเครือข่ายอะไรได้บ้าง

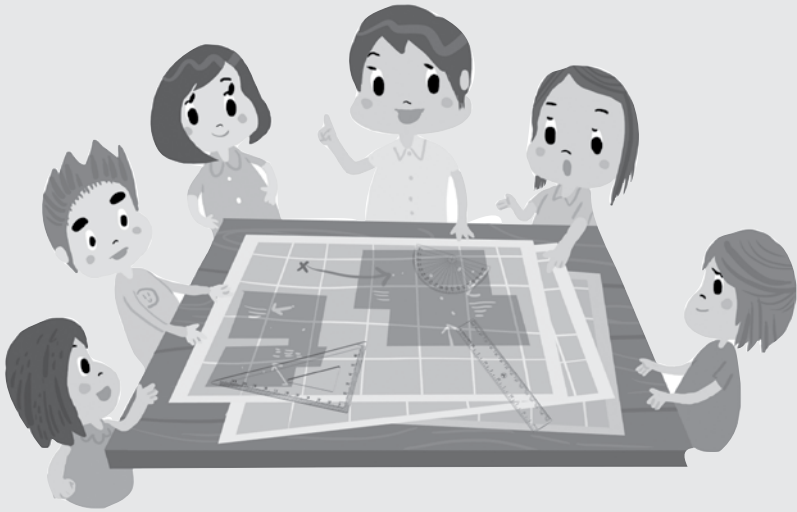
- ✎ ปลดปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกเป็นรายกลุ่ม/ชุมชน เพื่อดำเนินการก่อสร้างที่อยู่อาศัยได้
- ✎ ปลดปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพได้
- ✎ ช่วยแก้ปัญหาหนี้สินให้กับกลุ่ม
- ✎ เป็นมาตรการรองรับปัญหาหนี้เสียให้กลุ่ม/สหกรณ์
- ✎ เป็นกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจของเมือง

รูปธรรมที่เห็นจริงแล้ว พบได้ในบ้านมั่นคงเครือข่ายคลองบางบัว และบ้านมั่นคงเครือข่ายเมืองชุมแพ

{ ข้อควรรู้/
เคล็ดลับ }

การวิเคราะห์ความเหมาะสมและ ความพร้อมในการขอใช้สิทธิ์เช่า

ทิศทาง/ความสอดคล้องกับโครงการบ้านมั่นคง

ความสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการบ้านมั่นคง
(City Without Slums) และความสอดคล้องกับ
แผนและทิศทาง การแก้ปัญหาของเมือง

- ควรพิจารณาชุมชนทั้งเมืองและ Roadmap
การแก้ปัญหาที่แสดงให้เห็นว่าโครงการที่
เสนออยู่ส่วนไหนใน Roadmap
- กรณีรื้อย้ายไปตั้งชุมชนใหม่แต่ไม่สอดคล้อง
ชุมชนควรพิจารณาหรือแนวทางแก้ปัญหาใน
ที่เดิมด้วย

องค์กรผู้เสนอใช้สินเชื่อ

<p>ระบบการจัดการภายใน ผู้นำ กลุ่มย่อย การมีส่วนร่วมของสมาชิก การจัดการความสัมพันธ์ภายใน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีโครงสร้างที่รองรับการจัดการได้ครบทุกประเด็น - มีศักยภาพที่ทำงานได้จริง / มีกระบวนการทำงานจริงที่ทางโครงสร้าง - บทบาทของกลุ่มย่อยและสมาชิกในการจัดการที่สามารถถ่วงดุลการจัดการกับคณะกรรมการได้
<p>สมาชิกผู้รับประโยชน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ขัดแย้งกับเกณฑ์กลางของโครงการบ้านมั่นคง - ผ่านกระบวนการคัดกรองที่เหมาะสม - มีกระบวนการจัดทำข้อมูลครัวเรือนเพื่อเป็นฐานการดำเนินงานโครงการ
<p>การออมทรัพย์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ครบถ้วนเกณฑ์ - มีแผนการออมสหภาพที่สัมพันธ์กับแผนโครงการ (กรณีซื้อสินเชื่อออมทรัพย์) และแผนการออมเงินไปทางความสามารถจริง ใส่ใจการระดมเงินจากแหล่งเงินภายนอก - มีประเภทการออมและระบบการออมที่เหมาะสม - ระบบการบริหารจัดการเงินออมที่ทันสมัยและแผนการออมที่พอเหมาะ
<p>การจัดการสินเชื่อ/การเงินภายใน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบดส่วนต่างดอกเบี้ยที่เหมาะสม - การจัดการส่วนต่างที่เหมาะสมและไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - มีการจัดทำบัญชีภายในชุมชนได้ถูกต้อง ทันเวลา - มีการจัดทำเอกสารทางกฎหมายภายในชุมชนได้ถูกต้อง เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทางการเงินได้ และใช้บังคับได้ตามกฎหมาย
<p>กติกา/ ข้อตกลงการสร้างชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีกติกาการอยู่ร่วมกันครบทุกมิติ - มีกระบวนการได้มาของกติกาที่พอใช้ได้ว่าทุกคนจะเคารพกติกา - มีบทบัญญัติที่ทะเยอทะยานพอสมควร
<p>กิจกรรมการชี้แจงภายใน</p>	<p>มีการชี้แจงที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมหลักและสอดคล้องการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในทุกมิติ (สวัสดิการ การออม เพื่อสร้างกองทุนชุมชน การจัดการขยะ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ)</p>
<p>ผลการดำเนินงานที่สม่ำเสมอ ประสิทธิภาพและการแก้ปัญหา การระดมทรัพยากร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีใช้สินเชื่อเงินอุดหนุนของธนาคารดำเนินงานที่เข้มแข็งในเชิงภาพ การเงินและสินเชื่อโครงการ การจัดการภายใน ปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ไขที่สม่ำเสมอและสามารถที่จะป้องกันได้ไม่เกิดขึ้นในภายหลัง - กรณีใช้สินเชื่อครั้งแรก อาจมีประวัติความเป็นมาที่แสดงให้เห็นชุดประสบการณ์และการเรียนรู้ของชุมชน
<p>การสนับสนุน/ การมีส่วนร่วมจากภาคี/ท้องถิ่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณ - ประเด็นการสนับสนุน เพื่อเตรียมตัวก่อนที่เงินอุดหนุนของชุมชน

โครงการ

<p>ความเหมาะสมของที่ตั้งโครงการ - ที่ดินซื้อ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาที่ดินโดยเปรียบเทียบกับ (ราคาประเมิน) - งบประมาณการปรับปรุงเปรียบเทียบกับ งบประมาณผูกพันภาคที่ได้รับอนุมัติ - ความสะดวกในการเข้าออก / ก่อสร้าง - ระยะห่างจากชุมชนเดิม - เนื้อที่ดินเปรียบเทียบกับจำนวนผู้รับประโยชน์ - ขอบจำกัดอื่นๆ (ถ้ามี) อาทิ ที่แนวเวนคืน ที่ลุ่ม น้ำท่วมตามฤดูกาล ฯลฯ
<p>- ที่ดินเช่า</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คู่สัญญา (โดยสหกรณ์/ กลุ่ม/ รายคน) ระยะเวลา ค่าเช่า เงื่อนไขการเช่าอื่นๆ
<p>การจัดสิ่งแบ่งแปลง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สัดส่วนพื้นที่ส่วนกลาง ต่อ พื้นที่อยู่อาศัย - ขนาดต่อแปลงสัมพันธ์กับขอมูลครัวเรือน (ความสามารถในการชำระคืน จำนวนสมาชิก อาชีพ) - ค่าใช้จ่ายการรับผู้เดือดร้อนได้มากที่สุด (และจะทำให้ภาระต่อครัวเรือนลดลงด้วย) - ไม่ทำให้เชิงบริหารผูกพันภาคมากเกินไป - ภาวะแวดล้อม (ทิศทางลม การจัดการของเสีย ฯลฯ)
<p>การกำหนดแบบบ้าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สัมพันธ์กับขอมูลครัวเรือน (ความสามารถในการชำระคืน จำนวนสมาชิก อาชีพ) - การรับรองแบบจากหน่วยงาน/ ใบอนุญาตปลูกสร้าง - วิธีการลดราคาครึ่งตามปีฉบับ/ ราคาต่อตารางเมตรเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ทั่วไป สัดส่วนวัสดุ/ ค่าแรงเป็นไปตามเกณฑ์ทั่วไป
<p>แผนการก่อสร้าง การจัดเฟสระบบการก่อสร้าง การจัดการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนโครงการได้มากที่สุด - การมีส่วนร่วมภาคสมาชิก / กลุ่มย่อย - สัมพันธ์กับการจัดการสาธารณูปโภค - การจัดเฟสควรสัมพันธ์กับแผนการออมสหภาพ (กรณีเงินออมไม่ครบ) - การจัดเฟสควรสัมพันธ์กับการจัดสิ่งแบ่งแปลง - การจัดเฟสควรสัมพันธ์กับระบบการก่อสร้าง - ระบบการควบคุม (การควบคุมวัสดุ/ การเบิกจ่าย/ การตรวจรับ) - สัญญาจ้างเหมาสีความเป็นธรรม (กรณีจ้างเหมาภายนอก) และมีส่วนร่วมรับรู้ทั่วกันทั้งชุมชน

การเงินโครงการ/ ความสามารถในการชำระคืน

ผลตอบแทนโครงการ

- กำหนดความเสี่ยงที่ความสามารถชำระคืนไม่พอ เปรียบเทียบกับสัดส่วนสูงสุดที่องค์กรรับภาระได้
- วิธีการปรับโครงการเพื่อรองรับผู้ที่มีความสามารถชำระคืนน้อยกว่าเกณฑ์
- ที่แผนสำหรับลงทุน/ช่วยเหลือสมาชิกที่คาดว่าจะมีปัญหา
- ที่แผนป้องกันความเสียหายกรณีสมาชิกเกิดปัญหา

เงื่อนไขสินเชื่อ

วงเงิน/ เงื่อนไขการชำระคืน/ ประกัน

- วงเงินสินเชื่อต่อรายพิจารณาจากความสามารถในการชำระคืน (ดูจากการทดลองอาชีพ) และสัมพันธ์กับขนาดที่ดิน แบบบ้าน
- ที่เงื่อนไขการปลอดเงินต้นตามระยะเวลาก่อสร้างที่ชุมชนขาดรายได้ หรือองค์กรต้องรับภาระแปลงวาง
- ที่สมาชิกพร้อมค้ำประกันข้อโครงการ สร้างการรับผิดชอบต่อกรมต่อโครงการ
- เป็นไปตามเกณฑ์กลางหรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์กลาง แต่พิเศษลดวงเงินค่าเป็นสำหรับลงทุนที่ยอมรับได้

เทคนิคการบริหารสหกรณ์

ให้สหกรณ์เป็นเครื่องมือหนึ่งในการบริหารบ้านมั่นคงเท่านั้น
ได้แก่ การรับเงินสินเชื่อโครงการ การรับฝากเงินออมหุ้นสมาชิก

รักษาความสัมพันธ์ในชุมชนเหมือนตอนบริหารกลุ่มออมทรัพย์

เงินที่โอนเข้าสหกรณ์ ได้แก่ เงินออมหุ้น เงินออมเพื่อที่อยู่อาศัยและเงินรับสินเชื่อจาก พอช. ส่วนเงินอื่นๆ ได้แก่ เงินกองทุนสวัสดิการ เงินสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน ไม่ต้องเอาเข้าสหกรณ์ แต่ให้อยู่ในกลุ่มออมทรัพย์

นำเงินออมที่มีอยู่มาสร้างบ้านนาร่องไปก่อนที่จะได้รับสินเชื่อจาก พอช. เพื่อให้สมาชิกได้เห็นของจริงและตื่นตัว โดยเลือกบ้านที่สมาชิกมีความเดือดร้อนที่สุด

เทคนิคการป้องกันหนี้เสีย (NPL)

ระดับกลุ่มใหญ่กับสหกรณ์

มีกองทุนสำรองประกันหนี้เสีย

ระดับกลุ่มย่อยกับสมาชิก

กำหนดวันส่งเงินกู้จากสมาชิกก่อนที่จะรวบรวมส่งให้ พอช.

ใช้กลุ่มย่อยเก็บเงินตามบ้าน

เยี่ยมบ้านตามข่าวคราว เพื่อรับรู้ทุกข์สุขของสมาชิก

เมื่อสมาชิกค้างชำระค่าบ้านมาระยะหนึ่ง อาจหามาตรการที่ช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบของสมาชิกจากประสบการณ์แกนนำบ้านมั่นคง คือ

ใช้ให้ลูกไปช่วยเตือนความจำ

ให้สมาชิกชี้แจงเหตุผล สาเหตุที่ช้า มีปัญหาอะไร สหกรณ์จะหาทางช่วยได้อย่างไร

ติดรายชื่อไว้หน้าสหกรณ์

ใช้หอกระจายข่าว ประกาศรายชื่อสมาชิกที่ยังค้างชำระค่าบ้าน

ใช้ระเบียบสหกรณ์บังคับ

บริหารเงินส่วนต่างที่ได้กำไรจากดอกเบี้ยย หรือเงินจากกองทุนประกันหนี้เสีย เพื่อรักษาบ้านให้สมาชิกแล้วให้สมาชิกผ่อนชำระคืนภายหลัง

ส่งเสริมให้สมาชิกต้องมีแผนการออมเพื่อชำระหนี้ที่สัมพันธ์กับแผนการชำระเงินของกลุ่ม/สหกรณ์

มีกองทุนสำรองประกันหนี้เสีย

อ้างอิง

- ๑ ความรู้จากการทำงานโครงการบ้านมั่นคง : บทเรียนการทำงาน สร้างความมั่นคงที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนคนจนเมือง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- ๒ คู่มือการจัดทำโครงการบ้านมั่นคงโดยองค์กรชุมชนและท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- ๓ คู่มือการออกแบบและวางผังชุมชน โครงการบ้านมั่นคง : กรณี การสร้างชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียบเรียงโดย นาย สักรินทร์ แซ่ภู และนายณัฐวุฒิ อัครวิวิทวงศ์
- ๔ คู่มือการเบิกจ่ายบสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง ประสบการณ์การบริหารจัดการงานก่อสร้าง : โครงการบ้านมั่นคง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ๕ ผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนโดยองค์กร ชุมชนโครงการบ้านมั่นคง พ.ศ. 2546-2551
- ๖ รายงานโครงการวิจัยประเมินผลโครงการบ้านมั่นคง เรื่อง คนจน เมือง : การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และทัศนคติที่มีต่อตนเองและสังคม
- ๗ ฎีกฎหมายก่อนสร้างบ้าน จัดทำโดย โครงการพัฒนางานด้าน กฎหมาย โครงการบ้านมั่นคง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การ มหาชน)
- ๘ เอกสารรายงานของ สอช.
- ๙ เอกสารประกอบการประชุม “โครงการอบรมสหกรณ์จัดตั้งใหม่ให้ สามารถดำเนินธุรกิจได้” จัดโดยสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ วันที่ 24 สิงหาคม 2549
- ๑๐ เอกสารประกอบการอบรม โครงการอบรมการบริหารการก่อสร้าง ชุมชน “ระบบสาธตานุปโภคในโครงการ และแนวทางการจัดการ ชุมชนเมื่อโครงการเสร็จ” จัดโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

- ❖ เอกสารประกอบการอบรม โครงการอบรมการบริหารการก่อสร้างชุมชน “การวางแผนการก่อสร้าง” จัดโดย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- ❖ เอกสารประกอบการสัมมนา “ภาคีความร่วมมือหลายฝ่าย ภาคกรุงเทพฯปริมณฑล” การพัฒนาแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมืองตามโครงการบ้านมั่นคง พ.ศ.2546-2550
- ❖ หนังสือส่งเสริมความรู้ด้านงานพัฒนา ชุดที่ 42 การบริหารจัดการกองทุนชุมชน กรณีศึกษา กองทุนสัจจะพัฒนาการอยู่อาศัยฉลองกรุง แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กรุงเทพฯ

ผู้ถ่ายทอดความรู้ คู่มือการจัดทำโครงการบ้านมั่นคง

1. นางนัยนา กิจพิทักษ์ จังหวัดเชียงราย
2. นางนงศ์ลักษณ์ ทิพย์นวล จังหวัดเชียงราย
3. นายสุทัศน์ เจนประกอบกิจ จังหวัดอุดรดิตถ์
4. นางปรานี เมืองแสน จังหวัดนครสวรรค์
5. นายสมศักดิ์ ป้อมสมบุรณ์ จังหวัดพิจิตร
6. นายพงษ์จักร อยู่โต จังหวัดชัยนาท
7. นายรุ่งโรจน์ เปรมจิราพงศ์ จังหวัดสระแก้ว
8. นายสามารถ สุนทรวงศ์ จังหวัดจันทบุรี
9. นายสนั่น อุ่นให้ผล จังหวัดจันทบุรี
10. นายชิษณุชา อุทัยมา จังหวัดจันทบุรี
11. นางธนสร ทองฉ่ำ จังหวัดสุพรรณบุรี
12. นายสามารถ วีรกุล จังหวัดสุพรรณบุรี
13. นายพยุทศ หรือประเสริฐ จังหวัดสมุทรสงคราม
14. นายเอกมนตรี พัดทองกุลพัฒน์ จังหวัดราชบุรี
15. นางสุดใจ มิ่งพฤกษ์ จังหวัดสุรินทร์
16. นางสนอง รวยสูงเนิน จังหวัดขอนแก่น
17. นางมะลิอร คงแก่นท้าว จังหวัดขอนแก่น
18. นายแสงจันทร์ ภาวิขำ จังหวัดกาฬสินธุ์
19. นายณรงค์ ทิพย์รักษ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
20. นายสรรเสริญ คำเหล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
21. นายอรุโณ พัฒนไพโรจน์ จังหวัดพังงา
22. นางลออ ชาญกาญจน์ จังหวัดสงขลา

23.	นายพรเทพ	บุรณบุรีเดช	จังหวัดกรุงเทพฯ
24.	นางจันทร์	แก้วพิจิตร	จังหวัดกรุงเทพฯ
25.	นายสำเนียง	เปรี๊ยะประชาญ์	จังหวัดกรุงเทพฯ
26.	นายประภาส	แสงประดับ	จังหวัดกรุงเทพฯ
27.	นายสมชาย	นาคเทียม	จังหวัดกรุงเทพฯ
28.	นางกมลทิพย์	ตุลาธร	จังหวัดนนทบุรี
29.	นายสมชาติ	เรืองแจ่ม	จังหวัดสมุทรปราการ
30.	นางอังคณา	ขาวเผือก	จังหวัดสมุทรปราการ
31.	นายชัยวัฒน์	รักอู่	พอช.
32.	นายสุริยะบุตร	สดแสงจันทร์	พอช.
33.	นายเทียนชัย	เชื้อสุภาพ	พอช.
34.	นางสาวรัตติกาล	เอกทัศน์	พอช.
35.	นายณรงค์	กฤติขจรกรกุล	พอช.
36.	นางสาวลลิตทิพย์	รุ่งเรือง	พอช.
37.	นางสาวสุพรรณณี	เทียมสีเทา	พอช.
38.	นางสาวศิริมา	ชื้อหา	พอช.
39.	นางสาวมาลินี	บุญงาม	พอช.
40.	นายสมภพ	พร้อมพอชื่นบุญ	พอช.

วิทยากรกระบวนการ

1. นางสลิลทิพย์ เชียงทอง
2. นางสาวอินทิรา วิทยสมบุรณ์
3. นายสมโรจน์ วณิชวัฒน์
4. ดร.เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์
5. นายพรรษา ทาเจริญศักดิ์
6. นางสาวอรุษา ชาติگانนท์

